

os bekendt udfinder ved at sammenholde indkøbsprisen og udsalgsprisen på et større eller mindre udvalg af de varer, der forefindes. Det samlede beløb af solgte varer til indkøbspris + den skønsmæssigt ansatte avance skulle derefter gerne svare til den omsætning, hvoraf guldsmeden har indbetalt omsætningsafgift. Gør den ikke det, drøfter toldvæsenet med guldsmeden, hvad der kan være årsagen til differencen.

Differencer kan skyldes mange årsager, f. eks. prisnedsættelser på varer, hvilket forskyder varelagerets værdi på opgørelses-tidspunkterne, selvom dets faktiske størrelse iøvrigt måtte være uforandret, eller mindre gennemsnitsavance end den af toldvæsenet anslåede, fordi der måske omsettes flere varer med avance under end varer med avance over det anslåede gennemsnit — avancerne er jo svingende fra butik til butik, alt efter forretningernes kundekreds, varesortiment, pris- og avancepolitik.

Kan årsagerne til differencen ikke klargøres — og det er guldsmeden, der har bevisbyrden — vil der ofte blive foretaget fakturakontrol, d. v. s. toldvæsenet rekvirerer fakturakopier fra alle leverandører for at kontrollere, om alle i kontrolperioden indkøbte varer er bogført.

Når en undersøgelse giver til slutresultat, at toldvæsenet fastholder, at der ikke er erlagt afgift i påkrævet omfang, forelægges der guldsmeden en af toldvæsenet (inspektoratet) udarbejdet beregning, der som regel opstilles efter følgende mønster (tallene er fiktive, varelageret er optaget til indkøbspris, men kan dog også optages til udsalgspris, og opstillingen bliver da noget anderledes):

varelager ved kontrolperiodens	
begyndelse.....	95 000 kr.
+ indkøbt i kontrolperioden.	100 000 -
	<hr/>
	195 000 kr.
÷ varelager ved kontrolperi-	
odens afslutning	90 000 -
	<hr/>
	105 000 kr.
vareforbrug til indkøbspris +	
avance, skønsmæssigt ansat	
af toldvæsenet til 50 pct. . .	52 500 -
	<hr/>
	157 500 kr.
guldsmedens omsætning ifølge	
bogføringen.....	150 000 -
	<hr/>
for lidt angivet omsætning. .	7 500 kr.

Herpå skulle have været svaret 10 pct. afgift = 750 kr., som guldsmeden nu skal efterbetale — hertil kommer en bøde, som fastsættes af toldvæsenet (departementet), og som som regel er mindst af samme størrelse som det „besvegne“ beløb.

Når guldsmeden har fået forelagt toldvæsenets beregning, får han en frist, og han har nu følgende muligheder:

- 1) at dokumentere, at toldvæsenets beregning er forkert, eller
- 2) at indanke sagen for det særlige ankenævn eller
- 3) at tiltræde toldvæsenets afgørelse og betale.

Det er vort indtryk, at toldvæsenet, når der er divergenser med afgiftsberegningen, nogenlunde generelt regner med en avance (tillæg til indkøbsprisen) på 50 pct. At modbevise dette, er i virkeligheden ensbetydende med, at guldsmeden skal sammenholde indkøbs- og udsalgspris på hver enkelt genstand, der er solgt i kontrolperioden. Det kan dreje sig om tusindvis af salgsnotaer, der skal afkontrolleres med indkøbsfakturaer, og det vil i realiteten sige, at arbejdet stort set er uoverkommeligt for en mindre forretning, som ikke kan afse tid til eller har råd til at betale sagkyndig assistance til dette kontrolarbejde.

At føre et fuldstændigt varekartotek over alle genstande i en guldsmedebutik, indeholdende oplysning om genstandens købstidspunkt, pris og leverandør samt salgsdato, prisændringer og tilsidst salgsdato og -pris, hvortil kommer de mange ombytninger, som er typisk for branchen, er uoverkommeligt for mange forretninger, hvor indehaveren ofte er henvist til at foretage bogføringen efter forretningstiden, fordi han i denne foruden butik måske også skal passe værksted. Varelagerets omsætningshastighed i guldsmedebutikkerne er meget lav — den ligger stort set fra $\frac{3}{4}$ til $1\frac{1}{2}$ à 2 gange om året alt efter forretningernes udvalg, men et stort varelager nødvendiggør også et stort kartotek, og mange guldsmede har simpelthen ikke tid til at oprette og føre det.

I mange tilfælde vil guldsmedene være udelukket fra at dokumentere, at den af toldvæsenet skønsmæssigt ansatte avance